

Wandeling

Hermann Hesse

*Vertaald door Mark Rummens,
voor de gedichten in samenwerking
met Paul Bogaert*

© Insel Verlag

Oorspronkelijke titel: *Wanderung*

B&L

Reisnotities
met aquarellen door de auteur

INHOUD

8	Boerenhof
14	DORPSKERKHOF
16	Bergpas
22	AVONDWANDELING
24	Dorp
30	VERLATEN
32	De brug
38	HEERLIJKE WERELD
40	Pastorie
48	Hoeve
54	REGEN
56	Bomen
62	SCHILDERSPLEZIER
64	Regenweer
72	Kapel
78	VERGANKELIJKHEID
80	Middagrust
86	SPREEKT DE ZWERVER TOT DE DOOD
88	Meer, boom, berg
94	TOVERKLEUREN
96	Bewolkte hemel
104	Het rode huis
110	AVOND
112	<i>Nazwoord</i>
	<i>Een heel leven in één wandeling</i>

BOERENHOF

Bij dit boerenhof neem ik afscheid. Het zal lang duren eer ik weer zo'n huis te zien krijg. Ik nader immers de Alpenpas, en hier eindigt de noordelijke stijl, de Duitse manier van bouwen, samen met het Duitse landschap en de Duitse taal.

Wat is het heerlijk om zulke grenzen te overschrijden! De zwerver is in menig opzicht een primitieve mens, zoals de nomade primitiever is dan de boer. Mensen als wij hebben lak aan een sedentair leven en minachten de grenzen, en zo tonen wij de weg naar de toekomst. Als er meer mensen waren met een diepe minachting voor elke landsgrens, zoals die in mij leeft, dan zouden er geen oorlogen en ook geen grensbarrières meer zijn. Niets is zo verwerpelijk als grenzen, niets zo dwaas. Grenzen zijn als kanonnen, of als generaals: zolang de rede, de menselijkheid en de vrede heersen, is er geen glimp van ze te zien en wordt er om ze gemeesmuild, maar zodra de oorlog en de waanzin losbreken, worden ze plotseling heel belangrijk en alomtegenwoordig. Zeker in oorlogstijden zijn de grenzen voor ons, zwervers, een kwelling en een kerker geworden. Weg ermee!

Ik teken dit boerenhuis in mijn reisboekje, en mijn ogen nemen afscheid van de Duitse daken, het Duitse gebinte en de Duitse gevels, van al het vertrouwde en huiselijke van de Heimat. Nog eenmaal voel ik een innige liefde voor al deze vertrouwde dingen, precies omdat dit een afscheid is. Morgen al zal ik van andere daken en andere huizen houden. Mijn hart, zoals men dat in liefdesbrieven pleegt te schrijven, blijft hier niet achter, o nee, mijn hart neem ik mee, ik zal het immers nodig hebben, elk uur van de dag, daar aan de andere kant van

de bergen. Want ik ben een nomade, en geen boer. Hoog acht ik de ontrouw, het veranderlijke, de verbeelding. Het zegt me niets om mijn liefde exclusief aan één bepaalde plek op aarde te schenken. Als we iets liefhebben, is dat altijd maar een kortstondige beleving, zo denk ik er tenminste over. Als onze liefde ergens te lang blijft hangen, als ze in trouw en deugdzaamheid ontaardt, dan wordt ze voor mij verdacht.

Ze mogen er gerust zijn, hoor, de boeren. Ze mogen er zijn, de mensen met een eigen huis, de honkvasten, de trouwhartigen en de deugdzamen. Ik kan gerust van zulke mensen houden, ik kan ze zelfs bewonderen en benijden. Maar ik heb mijn halve leven verspild door hun deugden tot de mijne te willen maken. Ik wilde iemand zijn die ik niet was.

Ik wilde graag een dichter zijn, maar tegelijk wilde ik ook de brave burger zijn. Ik wilde een kunstenaar zijn en een man van de verbeelding, maar tegelijk wilde ik ook deugdzaam zijn en van de huiselijke knusheid genieten. Het heeft lang geduurd eer ik tot het besef kwam dat ik niet alles kan zijn en niet alles kan willen. Ik realiseerde me dat ik een nomade ben en geen boer, een zoeker en geen blijver. Lang heb ik me naar allerlei goden en wetten proberen te plooiën, terwijl ik wist dat het slechts afgoden en mensenwetten waren. Dat was mijn dwaling, mijn kwellen, daarmee was ik medeplichtig aan de ellende van de wereld. Door mezelf geweld aan te doen en de weg der verlossing niet te durven gaan, vermeerderde ik de schuld en de ellende van de wereld. De weg van de verlossing voert niet naar links en niet naar rechts, hij

leidt naar het eigen hart. Daar alleen leeft God en daar alleen kan er vrede zijn.

Uit de bergen waait een vochtige valwind me tegemoet, achter die bergen kijken eilandjes van blauw neer op andere, onbekende streken. Onder gindse hemel zal ik vaak gelukkig zijn, maar even vaak zal ik er heimwee hebben. De volmaakte mens, zoals ik hem mij voorstel, de echte zwerver, zou zulk heimwee niet mogen kennen. Ik ken het wél, ik ben niet volmaakt en ik probeer het ook niet te zijn. Ik wil mijn heimwee voelen, koesteren zelfs, zoals ik ook mijn vreugdes koester.

Terwijl ik de wind tegemoet klim, voert hij de wonderlijkste geuren tot bij mij, de geur van elders, van verte, de geur van waterscheiding en taalgrens, van gebergte en van het zuiden. Het is een wind vol belofte.

Het ga je goed, klein boerenhuis, het ga je goed, vertrouwd landschap! Van jullie neem ik afscheid zoals een jongeman van zijn moeder: hij weet dat het moment gekomen is om haar te verlaten, maar tegelijk weet hij dat hij haar nooit helemaal los zal kunnen laten, ook niet als hij dat zou willen.

DORPSKERKHOF

Boven kromme kruisen, guirlandes
van klimop, waarin de zon, een zachte geur, gezoem.

Hoe zalig lijkt het, te liggen hier, geborgen,
aan de boezem van de aarde.

Hoe zalig lijkt het, zacht en naamloos
thuisgekomen, te rusten in de moederschoot.

Maar hoor toch in de bijenvlucht, de bloesems,
dat levenslustig koor, de drang om te bestaan!

Doodgewaand leven wurmt zich
uit diepe worteldromen naar het licht.

Resten kiemen en dringen zich
uit het duister graf naar boven.

En moeder aarde, koningin,
helpt in het gewoel met de geboorte.

De zoete rust in de schacht van het graf,
is niet meer dan een droom in de nacht.

De dood is een sluier slechts, troebele rook
waaronder het leven laait.